PRIRUČNIK ZA

NEPROFITNE ORGANIZACIJE

© 2026. Miroslav Šarić. Sva prava pridržana. Umnožavanje i distribucija bez dozvole autora su zabranjeni

UVOD

Neprofitne organizacije su pravne osobe čiji temeljni cilj osnivanja i djelovanja nije stjecanje dobiti ili profita, a njihovo poslovanje, upis i računovodstvo uređeni su zakonskim propisima.

U ovom priručniku saznat ćete sve o vrstama neprofitnih organizacija, njihovom registru, knjigovodstvu, obrascima i obvezama.

REGISTAR NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

Nakon upisa u matični registar putem obrasca RNO potrebno je u roku 60 dana obaviti upis u registar neprofitnih organizacija pri Ministarstvu financija.

Ministarstvo financija ne izdaje potvrde o upisu već kao dokaz služi isprintana stranica pretrage Registra prema OIB-u. Sve promjene podnose se na obrascu RNO – P u roku od 7 dana.

Uz obrasce RNO i RNO – P neprofitne organizacije ne dostavljaju drugu dokumentaciju.

VRSTE NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

Udruge i njihovi savezi
Zaklade i fondacije
Ustanove (koje ne ostvaruju dobit)
Vjerske zajednice
Sindikati i udruge poslodavaca
Političke stranke
Komore

KNJIGOVODSTVO NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

Jednostavno – vode organizacije čiji su godišnji prihodi i imovina manji od 30526,24 eura.

Dvostavno – obavezno za organizacije koje u tri uzastopne godine prelaze prag od 30526,24 eura.

Revizija i uvid – organizacije sa prihodima između 398168,43 i 1327228,08 eura obavljaju godišnji uvid, a organizacije sa prihodima većim od 1327228,08 eura obavezno provode godišnju reviziju.

© 2026. Miroslav Šarić. Sva prava pridržana. Umnožavanje i distribucija bez dozvole autora su zabranjeni

I UDRUGE I NJIHOVI SAVEZI

Zakon o udrugama definira udrugu kao slobodno i dobrovoljno udruživanje više fizičkih odnosno pravnih osoba koje se podvrgavaju pravilima koja uređuju ustroj i djelovanje tog oblika udruživanja.

Udruga stječe pravnu osobnost danom upisa u Registar udruga RH. Djelovanje udruge temelji se na načelima neovisnosti, javnosti, demografskog ustroja, neprofitnosti i slobodnog djelovanja u javnom životu.

Neovisnost – udruga samostalno utvrđuje svoje područje djelovanja, ciljeve i djelatnosti, unutarnji ustroj i samostalno obavlja djelatnosti koje nisu u suprotnosti sa Zakonima.

Javnost – uređuje se statutom u skladu sa zakonom.

Demografski ustroj – udrugom upravljaju članovi na način da unutarnji ustroj mora biti zasnovan na načelima demografskog zastupanja i očitovanja volje članova.

Neprofitnost – udruga se ne osniva sa ciljem stjecanja dobiti ali može obavljati gospodarsku djelatnost.

Slobodno djelovanje u javnom životu – udruge slobodno sudjeljuju u razvoju, praćenju, provođenju i vrednovanju javnih politika kao i u oblikovanju javnog mnijenja te izražavaju svoja stajališta, mišljenja i poduzimaju inicijative o pitanjima od njihovog interesa.

Udrugu mogu osnovati min. 3 osnivača (čl. 11 Zakona o udrugama, NN 151/22). Udruga je dužna vodit popis svojih članova. Udruga ima statut (čl. 13 Zakona o udrugama, NN 70/17).

Udruge se mogu udruživati u savez, zajednicu, mrežu, koordinaciju ili drugi oblik udruživanja neovisno o području svog djelovanja.

Imovinu udruge čine novčana sredstva prikupljena članarinama, dobrovoljnim prilozima i darovima; novčana sredstva koje udruga stekne obavljanjem djelatnosti kojima se ostvaruju ciljevi, financiranjem programa i projekata iz državnog proračuna i proračuna lokalnih samouprava te fondova.

KNJIGOVODSTVO UDRUGA

Udruge su dužne vodit poslovne knjige i sastavljati financijska izvješća prema propisima kojima se uređuje način financijskog poslovanja i vođenja računovodstva neprofitnih organizacija. Za svoje obveze udruga odgovara svojom imovinom i nad udrugom se može provesti stečaj.

© 2026. Miroslav Šarić. Sva prava pridržana. Umnožavanje i distribucija bez dozvole autora su zabranjeni

Nove udruge tijekom prve 3 godine od osnivanja obvezne su vodit **dvojno knjigovodstvo** što je obvezno i za sve udruge čija vrijednost imovine i godišnji prihodi prelaze **30526,24** eura u tri uzastopne godine. Obvezne knjige su *dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige*.

Mjesečno vođenje udruga koje vode dvojno knjigovodstvo iznosi **150,00** eura.

JEDNOSTAVNO knjigovodstvo mogu vodit udruge čija ukupna vrijednost imovine i godišnji prihodi ne prelaze 30526,24 eura u 3 uzastopne godine nakon što prođu prve 3 godine dvojnog knjigovodstva. Obvezne knjige su *knjiga primitaka i izdataka, knjiga blagajne, knjige IRA i URA, te popis dugotrajne nefinancijske imovine.*

Mjesečno vođenje iznosi 100,00 do 150,00 eura.

NADZOR UDRUGA

Članovi udruge sami nadziru rad udruga. Nadzor je propisan čl. 42 – 47 Zakona o udrugama.

PRESTANAK POSTOJANJA UDRUGE

Propisan je čl. 48 – 53 Zakona o udrugama.

Čl. 54 a istog Zakona propisuje visinu novčanih kazni za učinjene prekršaje. Tako je propisana novčana kazna u iznosu od 300 do 1990,- eura ako udruga ne otkloni nedostatke i utvrđene nepravilnosti u nadzoru nad prijavom podataka (čl. 44 st. 2 i 6), a u iznosu od 150,00 do 663,00 eura odgovorna osoba udruge.

II ZAKLADE I FONDACIJE

Prema Zakonu o zakladama (NN 106/18, 98/19, 151/22) koji je na snazi od 01.01.2023. zaklada je imovina namijenjena da sama odnosno sa prihodima što ih stječe trajno služi ostvarivanju neke općekorisne ili dobrotvorne svrhe. Zaklada je neprofitna pravna osoba bez članova.

Svrha zaklade je općekorisna ili dobrotvorna i ako se tiče osoba koje pripadaju određenom pozivu, nacionalnoj, društvenoj, jezičnoj, kulturnoj, zdravstvenoj ili vjerskoj i sl; osoba koje povezuju iste zdravstvene, socijalne, kulturne i sl. potrebe i interesi.

Općekorisna svrha je svrha ispunjavanjem koje se unapređuju građanska i ljudska prava i slobode, demokratske institucije društva....(čl. 3 Zakona o zakladama).

Dobrotvorna svrha je svrha ispunjavanjem koje se pruža potpora osobama kojima je potrebna pomoć.

© 2026. Miroslav Šarić. Sva prava pridržana. Umnožavanje i distribucija bez dozvole autora su zabranjeni

Zaklada se osniva na neodređeno vrijeme, a iznimno na određeno vrijeme dok se ne ispuni svrha zaklade.

Država posebnim propisima uređuje poticajno okruženje za osnivanje i djelovanje zaklada, a posebnim propisima mogu se utvrdit porezne olakšice i druge povlastice za zaklade koje svojom imovinom i djelovanjem ostvaruju općekorisnu ili dobrotvornu svrhu.

Država posebnim propisima potiče i olakšava davanja pravnih i fizičkih osoba u općekorisne i dobrotvorne svrhe.

OSNIVANJE ZAKLADE

Zakladu može osnovati domaća ili strana pravna ili fizička osoba (čl. 6 Zakona o zakladama). Zaklada je osnovana donošenjem akta o osnivanju zaklade, a pravnu osobnost stječe danom upisa u Registar zaklada RH.

Akt o osnivanju zaklade sadrži:

01. Osobno ime i prebivalište ili naziv i sjedište pravne osobe zakladnika
02. OIB zakladnika ili broj putovnice
03. Naziv i sjedište zaklade
04. Svrhu zaklade
05. Podatke o imovini zaklade koju je zakladnik namijenio za ostvarivanje svrhe zaklade
06. Druge odredbe bitne za osnivanje zaklade

Osnovna imovina zaklade može biti u gotovom novcu, stvarima ili pravima a služi za trajno ostvarivanje svrhe zaklade, a vrijednost imovine mora procijeniti ovlašteni sudski vještak. Za obveze koje se preuzmu u ime zaklade prije upisa odgovara zakladnik koji je preuzeo obveze u ime zaklade.

Zaklade se upisuju u registar zaklada prema sjedištu zaklade. Zahtjev za upis podnosi osoba ovlaštena za zastupanje zaklade. U čl.15 t. 2 je navedeno što se sve prilaže zahtjevu za upis u registar: akt o osnivanju zaklade; odluka o imenovanju osoba ovlaštenih za zastupanje zaklade; odluka o imenovanju članova tijela upravljanja zaklade.....

O zahtjevu za upis u registar nadležno upravno tijelo donosi rješenje u roku od 30 dana od dana predaje zahtjeva. Sadržaj rješenja propisan je čl. 17 t. 3 istog zakona.

Čl. 19 propisuje sadržaj upisa promjena u registar zaklade.

© 2026. Miroslav Šarić. Sva prava pridržana. Umnožavanje i distribucija bez dozvole autora su zabranjeni

Registar zaklada i registar stranih zaklada su javni podaci.

Temeljni akt zaklade je statut koji sadrži odredbe o nazivu i sjedištu zaklade, svrsi zaklade, tijelima zaklade.....čl. 25 Zakona...

Tijela zaklade su upravni odbor i upravitelj..upravni odbor se sastoji od 3 člana koje imenuje zakladnik. Upravitelj zaklade upravlja zakladom, odgovoran je za zakonsko djelovanje zaklade, vodi poslove sukladno odlukama upravnog odbora...čl. 28 istog Zakona.

Zaklade se mogu pripojit jedna drugoj (čl. 31), spojiti u jednu novu zakladu (čl. 32), podijeliti na dvije ili više zaklada (čl. 33)..

IMOVINA ZAKLADE

Imovinu zaklade čini osnovna imovina navedena u aktu o osnivanju zaklade kao i druga imovina stečena donacijama, dobrovoljnim prilozima i drugim prilozima ostvarenim prema zakonu. Imovinu također čini imovina stečena prihodima od autorskih prava, licencijama, patentima, dividende, najamnine...

Zaklada može radi stjecanja imovine organizirati humanitarne akcije, prigodnu lutriju, dobrotvorne priredbe i sl..

Za svoje obveze zaklada odgovara svojom cjelokupnom imovinom.

POSLOVNE KNJIGE

Zaklade i strane zaklade dužne su cjelokupno financijsko poslovanje, računovodstveni sustav i dr. područja koja se odnose na financijsko poslovanje, izvještavanje i računovodstvo (knjigovodstvo) vodit sukladno propisima kojima se uređuje način financijskog poslovanja i vođenje knjigovodstva neprofitnih organizacija.

Mjesečno vođenje zaklada iznosi 100,00 eur i tu su uključene sve usluge.

NADZOR

Nad zakladom se provode slijedeći nadzori:

- *nadzor nad prijavom podataka* – obavljaju ovlašteni službenici nadležnog upravnog tijela; (čl. 39)

- *financijski nadzor* – provodi Ministarstvo financija sukladno posebnim propisima (čl. 40);

- *upravni nadzor* – provodi tijelo državne uprave nadležno za poslove opće uprave (čl. 41)

© 2026. Miroslav Šarić. Sva prava pridržana. Umnožavanje i distribucija bez dozvole autora su zabranjeni

PRESTANAK ZAKLADE

Zaklada može prestati zbog slijedećih razloga:

01. Odluka zakladnika ili nadležnog tijela zaklade o prestanku zaklade
02. Statusne promjene
03. Odluka Suda o ukidanju zaklade
04. Zaključenje stečajnog postupka
05. Trajni i potpuni gubitak imovine
06. Ako imovina zaklade prestane bit dovoljna za trajno ispunjavanje svrhe zaklade

PREKRŠAJI

(1) Novčanom kaznom od 300,00 do 1.990,00 eura kaznit će se za prekršaj zaklada ili strana zaklada ako u određenom roku ne otkloni nedostatke i nepravilnosti utvrđene u nadzoru nad prijavom podataka (članak 39. stavci 4. i 9.).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 150,00 do 663,00 eura i odgovorna osoba zaklade ili strane zaklade.

(3) Novčanom kaznom od 3.000,00 do 5.000,00 eura kaznit će se za prekršaj zaklada ili strana zaklada ako u određenom roku ne otkloni zapreku iz članka 15. stavka 4. ovoga Zakona i ne podnese zahtjev za upis promjene u registre (članak 39. stavci 5. i 9.).

(4) Za prekršaj iz stavka 3. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 500,00 do 3.000,00 eura i odgovorna osoba zaklade ili strane zaklade.

(5) Novčanom kaznom od 300,00 do 1.990,00 eura kaznit će se za prekršaj zaklada ako nastavi s djelovanjem nakon brisanja zaklade iz registra zaklada (članak 45. stavak 2.).

(6) Za prekršaj iz stavka 5. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 150,00 do 663,00 eura i odgovorna osoba zaklade.

© 2026. Miroslav Šarić. Sva prava pridržana. Umnožavanje i distribucija bez dozvole autora su zabranjeni

(7) Novčanom kaznom od 300,00 do 1.990,00 eura kaznit će se za prekršaj pravna osoba likvidator ako:

1. ne provede likvidacijski postupak u roku od 60 dana od dana primitka rješenja nadležnog upravnog tijela o otvaranju likvidacijskog postupka (članak 43. stavak 4.)

2. ne utvrdi stanje na poslovnom računu zaklade, knjigovodstveno stanje dugovanja i potraživanja, ostalu imovinu zaklade te ne pribavi iz službene evidencije Ministarstva financija, Porezne uprave potvrdu o stanju duga s osnove javnih davanja te ako utvrdi da zaklada ima dugovanja, ne objavi poziv vjerovnicima da prijave svoje tražbine prema zakladi u roku od 30 dana od dana objave poziva odnosno ako za eventualna potraživanja ne pozove dužnike na plaćanje dugova u roku od 30 dana te preostalu imovinu zaklade ne raspodijeli na način određen aktom o osnivanju ili statutom (članak 43. stavak 5.)

3. nakon raspodjele preostale imovine ne podnese nadležnom upravnom tijelu u propisanom roku izvješće o provedenom likvidacijskom postupku (članak 43. stavak 6.)

4. u propisanom roku ne obavijesti nadležni sud prema sjedištu zaklade radi pokretanja stečajnog postupka ako utvrdi da imovina zaklade nije dovoljna za namirenje obveza (članak 43. stavak 7.).

(8) Novčanom kaznom od 150,00 do 663,00 eura kaznit će se za prekršaj fizička osoba likvidator ako:

1. ne provede likvidacijski postupak u roku od 60 dana od dana primitka rješenja nadležnog upravnog tijela o otvaranju likvidacijskog postupka (članak 43. stavak 4.)

2. ne utvrdi stanje na poslovnom računu zaklade, knjigovodstveno stanje dugovanja i potraživanja, ostalu imovinu zaklade te ne pribavi iz službene evidencije Ministarstva financija, Porezne uprave potvrdu o stanju duga s osnove javnih davanja te ako utvrdi da zaklada ima dugovanja, ne objavi poziv vjerovnicima da prijave svoje tražbine prema zakladi u roku od 30 dana od dana objave poziva odnosno ako za eventualna potraživanja ne pozove dužnike na plaćanje dugova u roku od 30 dana te preostalu imovinu zaklade ne raspodijeli na način određen aktom o osnivanju ili statutom (članak 43. stavak 5.)

3. nakon raspodjele preostale imovine ne podnese nadležnom upravnom tijelu u propisanom roku izvješće o provedenom likvidacijskom postupku (članak 43. stavak 6.)

4. u propisanom roku ne obavijesti nadležni sud prema sjedištu zaklade radi pokretanja stečajnog postupka ako utvrdi da imovina zaklade nije dovoljna za namirenje obveza (članak 43. stavak 7.).

© 2026. Miroslav Šarić. Sva prava pridržana. Umnožavanje i distribucija bez dozvole autora su zabranjeni

III USTANOVE KOJE NE OSTVARUJU DOBIT

Ustanova je pravna osoba koja se osniva za trajno obavljanje djelatnosti od javnog interesa sukladno posebnom Zakonu (NN 76/93, 29/97, 47/99, 35/08, 127/19, 151/22) koji je na snazi od 01.01.2023.

Ustanovu mogu osnovati domaće i strane fizičke i pravne osobe. Ustanova je samostalna u obavljanju svoje djelatnosti i u poslovanju sukladno Zakonu. Ustanova obavlja djelatnost radi koje je osnovana. Ustanova se osniva kao javna ako je djelatnost ili dio djelatnosti koje obavlja zakonom određena kao javna služba. Javnu ustanovu mogu osnovati Republika Hrvatska, jedinica lokalne i područne samouprave, te druga pravna ili fizička osoba ako je to posebnim zakonom dopušteno.

Ustanova može imati jednu ili više podružnica (odjeli, zavodi,...). ..čl. 9 Zakona o ustanovama. Ustanova stječe svojstvo pravne osobe upisom u sudski registar. Akt o osnivanju ustanove donosi osnivač.

RH ustanovu osniva zakonom ili uredbom ili rješenjem Ministarstva ako je to propisano. Jedinica lokalne i područne samouprave, te pravna ili fizička osoba osnivaju ustanovu odlukom o osnivanju.

Akt o osnivanju sadrži odredbe o:

01. Tvrtki, nazivu ili imenu i sjedištu odnosno prebivalištu osnivača
02. Nazivu i sjedištu ustanove
03. Djelatnosti ustanove
04. Tijelima ustanove
05. Sredstvima potrebnima za osnivanje i početak rada
06. Načinu raspolaganja sa dobiti
07. Pokrivanju gubitaka ustanove
08. Ograničavanju glede stjecanja, opterećivanja i otuđivanja nekretnine
09. Međusobnim pravima i obvezama osnivača i ustanove

NAZIV USTANOVE

Ustanova ima naziv pod kojim obavlja svoju djelatnost, posluje i sudjeluje u pravnom prometu.

DJELATNOST USTANOVE

Djelatnost se utvrđuje aktom o osnivanju, te se upisuje u sudski registar. Ustanova može pored upisane djelatnosti obavljati i druge djelatnosti koje služe obavljanju upisane djelatnosti ako se one u manjem opsegu ili uobičajeno obavljaju uz upisanu djelatnost.

© 2026. Miroslav Šarić. Sva prava pridržana. Umnožavanje i distribucija bez dozvole autora su zabranjeni

USTROJSTVO USTANOVE

Unutarnje ustrojstvo ustanove propisuje se statutom sukladno zakonu i aktu o osnivanju. Ustanovom upravlja upravno vijeće koje donosi program rada i razvoja ustanove, nadzire njihovo izvršavanje, odlučuje o financijskom planu i godišnjem obračunu, predlaže osnivaču promjenu djelatnosti, daje osnivaču i ravnatelju ustanove prijedloge i mišljenja o pojedinim pitanjima te donosi druge odluke u skladu sa statutom, zakonom i aktom o osnivanju.

Voditelj ustanove je ravnatelj koji organizira i vodi rad i poslovanje ustanove, poduzima i vodi sve pravne radnje u ime ustanove, zastupa ustanovu u svim pravnim radnjama pred sudovima..

Stručni rad ustanove vodi stručni voditelj.

Ustanova može imati stručno vijeće koje raspravlja i odlučuje o stručnim pitanjima rada ustanove u okviru svoje nadležnosti utvrđenih zakonom, aktom o osnivanju i statutom ustanove, daje upravnom vijeću, ravnatelju i stručnom voditelju mišljenja i prijedloge glede organizacije rada i uvjeta za razvitak djelatnosti.

OPĆI AKTI USTANOVE

Ustanova ima statut kojim se uređuje ustrojstvo, ovlasti i način odlučivanja tijela ustanove te uređuju druga pitanja koja su od značenja za poslovanje ustanove. Osim statuta tu su još akt o osnivanju ustanove i drugi akti koje donosi upravno vijeće u skladu sa zakonom.

IMOVINA USTANOVE I ODGOVORNOST ZA NJEZINE OBVEZE

Imovinu ustanove čine sredstva za rad pribavljena od osnivača, stečena pružanjem usluga i prodajom proizvoda. Ako ustanova u obavljanju svoje djelatnost ostvari dobit ista se upotrebljava za obavljanje i razvoj djelatnosti ustanove u skladu s aktom o osnivanju i statutom.

Ustanova odgovara za svoje obveze cjelokupnom imovinom. Rad ustanova je javan, te je ustanova dužna pravodobno i istinito obavještavati javnost o obavljanju djelatnosti ili dijela djelatnosti za koju je osnovana.

Nadzor nad zakonitošću rada i općih akata ustanove obavlja tijelo državne uprave u čijem je djelokrugu djelatnost ustanove.....čl. 64 – 68 Zakona o ustanovama.

© 2026. Miroslav Šarić. Sva prava pridržana. Umnožavanje i distribucija bez dozvole autora su zabranjeni

STATUSNE PROMJENE

Ustanova se može pripojit drugoj ustanovi, dvije ili više ustanova se mogu spojit u jednu novu ustanovu ili se ustanova može podijeliti na dvije ili više ustanova. Ustanova se može pretvorit u trgovačko društvo ili se može pripojiti trgovačkom društvu.

Ustanove se mogu uz suglasnost osnivača udruživati u zajednice ustanova, a to su pravne osobe i upisuju se u sudski registar.

PRESTANAK RADA USTANOVE

Ustanova prestaje sa radom:

01. Pravomoćnošću sudske odluke kojom je utvrđena ništavnost upisa ustanove u sudski registar
02. Pravomoćnošću odluke o zabrani obavljanja djelatnosti za koju je osnovana
03. Prestankom važenja dozvole za obavljanje djelatnosti za koju je osnovana
04. Odlukom osnivača o prestanku rada ustanove
05. Pripojenjem drugoj ustanovi ili trgovačkom društvu
06. Pravomoćnošću sudske presude o ukidanju ustanove
07. U drugim slučajevima određenim zakonom i aktom o osnivanju

Nad ustanovom se može provesti stečaj a ostatak stečajne mase predaje se osnivaču ustanove.

© 2026. Miroslav Šarić. Sva prava pridržana. Umnožavanje i distribucija bez dozvole autora su zabranjeni

PREKRŠAJI

Članak 77. (NN *127/19*, *151/22*)

Ako zakonom kojim se uređuje obavljanje djelatnosti iz članka 1. stavka 2. ovoga Zakona nije drugačije propisano, novčanom kaznom od 1000,00 do 5000,00 eura kaznit će se za prekršaj ustanova:

1. ako ne prijavi upis podružnice u sudski registar (članak 9. stavak 5.),

2. ako u obavljanju djelatnosti i poslovanju ne upotrebljava naziv i skraćeni naziv u obliku i sadržaju u kojem je upisan u sudski registar (članak 23.),

3. ako obavlja djelatnost koja nije upisana u sudski registar, a ne služi obavljanju upisane djelatnosti (članak 30. stavak 2.),

4. ako obavlja određenu djelatnost prije nego što je upisana u sudski registar (članak 31.),

5. ako ima ravnatelja imenovanog protivno odredbama članka 39. stavka 2. ovoga Zakona,

6. ako pri provedbi natječaja za imenovanje ravnatelja postupi protivno odredbama članka 41. ovoga Zakona,

7. ako akt o osnivanju, statut te druge opće akte kojima se uređuje obavljanje njezine djelatnosti ili dijela djelatnosti koja se smatra javnom službom ne objavi na način propisan odredbom članka 56. ovoga Zakona,

8. ako dobit ne upotrijebi na način propisan odredbom članka 57. stavka 2. ovoga Zakona,

9. ako statut ili opći akt kojim se uređuju uvjeti i način obavljanja javne službe ne dostavi nadležnom tijelu sukladno odredbi članka 65. stavka 1. ovoga Zakona.

Za prekršaj iz stavka 1. točaka 1. do 4. i 6. do 9. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 500,00 do 1000,00 eura i odgovorna osoba ustanove.

© 2026. Miroslav Šarić. Sva prava pridržana. Umnožavanje i distribucija bez dozvole autora su zabranjeni

KNJIGOVODSTVO

Većina ustanova registrirana je kao neprofitna organizacija te je obvezna vodit dvojno knjigovodstvo prve tri godine od osnivanja. Međutim, ako su imovina i godišnji prihodi u prethodne 3 godine manji od 30526,25 eura mogu vodit jednostavno knjigovodstvo.

Ustanova kao neprofitna organizacija obvezna je izrađivati godišnji program rada i financijski plan za njegovu provedbu.

Poslovne knjige po metodi dvojnog knjigovodstva su dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige, a po metodi jednostavnog knjigovodstva knjiga blagajne, knjiga primitaka i izdataka, IRA, URA, popis dugotrajne nefinancijske imovine.

Mjesečno knjigovodstveno vođenje ustanova po metodi dvojnog knjigovodstva je 150,00 eura a po metodi jednostavnog knjigovodstva 120,00 eura.

IV VJERSKE ZAJEDNICE

Vjerske zajednice se upisuju u evidenciju vjerskih zajednica koje vodi Ministarstvvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije. Za njih postoji Zakon o pravnom položaju vjerskih zajednica prema kojem je vjerska zajednica ili Crkva zajednica fizičkih osoba koje ostvaruju slobodu vjeroispovijesti jednakim javnim obavljanjem vjerskih obreda i drugim očitovanjem svoje vjere.

U Republici Hrvatskoj posluje (djeluje) više od 50 vjerskih zajednica od kojih su najpoznatije Katolička Crkva u Hrvata, Srpska Pravoslavna Crkva, Islamska zajednica u RH, Židovska općina, Evangelička crkvena općina i dr....

Vjerske zajednice smiju osnivati vjerske škole, izvodit vjeronauk u javnim školama, imaju pravo na dušobrižničku pomoć u bolnicama i zatvorima, te na porezne olakšice i financiranje iz državnog proračuna.

Za razliku od udruga koje crpe prava iz zakona, vjerske zajednice imaju ustavnu zaštitu. Sve vjerske zajednice su jednake pred zakonom i odvojene od države. Jamči im se sloboda u javnom obavljanju vjerskih obreda i osnivanju udruga, škola i karitativnih ustanova.

© 2026. Miroslav Šarić. Sva prava pridržana. Umnožavanje i distribucija bez dozvole autora su zabranjeni

U Republici Hrvatskoj postoje 3 kategorije vjerskih zajednica:

- *vjerske zajednice sa međunarodnim ugovorima* (Katolička Crkva čiji je status uređen kroz 4 Vatikanska ugovora koji su jači od domaćih zakona);

- *vjerske zajednice s ugovorom sa Vladom RH* – zajednice koje su sklopile ugovore o pitanjima od zajedničkog interesa koji im jamče proračunska sredstva, pravo na vjeronauk i priznavanje vjerskih brakova (SPC, Islamska zajednica...)

- *registrirane zajednice bez ugovora* – upisane su u registar te imaju pravnu osobnost ali nemaju pravo na financiranje iz proračuna niti vjeronauk u javnim školama.

Svećenici i drugi vjerski službenici ostvaruju pravo na mirovinsko i zdravstveno osiguranje sukladno posebnim propisima. Doprinose uplaćuje država iz proračuna. Vjerska zajednica može radi obavljanja vjerskih poslova sklopit ugovore o radu sa vjerskim namještenicima i službenicima i oni tada ostvaruju prava iz radnog odnosa kao i ostali zaposlenici.

KNJIGOVODSTVO VJERSKIH ZAJEDNICA

Vjerske zajednice su oslobođene plaćanja PDV i nisu obvezne vodit poslovne knjige osim u slučaju kada dobivaju sredstva iz državnog proračuna, tada moraju vodit evidenciju o namjenskom trošenju sredstava iz proračuna.

USTROJSTVO KATOLIČKE CRKVE

Katolička Crkva u Hrvatskoj ustrojstvena je na tri dijela:

01. Nadbiskupija / Biskupija Metropolija na čelu sa nadbiskupom /biskupom
02. Župe
03. Samostani i redovničke zajednice

© 2026. Miroslav Šarić. Sva prava pridržana. Umnožavanje i distribucija bez dozvole autora su zabranjeni

V SINDIKATI I UDRUGE POSLODAVACA

Prema čl. 165 Zakona o radu radnici imaju pravo osnovati sindikat i u njega se učlaniti prema uvjetima koji mogu bit propisani samo statutom ili pravilima sindikata.

Poslodavci imaju pravo osnovati udrugu poslodavaca i u nju se učlaniti prema uvjetima koji mogu bit propisani statutom ili pravilima udruge.

Udruge se mogu osnovati bez ikakvog potrebnog odobrenja.

Nitko ne smije bit stavljen u nepovoljan položaj zbog članstva u udruzi. Udruge mogu utemeljiti svoje saveze ili druge oblike udruživanja u kojima se njihovi interesi povezuju na višoj razini (udruge više razine).

Udruge i udruge više razine imaju pravo slobodno se udruživati i surađivati sa međunarodnim organizacijama radi promicanja istih prava i interesa. Udruge mogu radi promicanja svojih prava i interesa utemeljiti druge pravne osobe prema posebnim propisima.

Zakon o reprezentativnosti udruga poslodavaca i sindikata je zastario jer je na snazi od 2015. godine. Sindikati su još 2024. tražili od Vlade hitnu izmjenu tog zakona.

Sindikat može utemeljiti min. 10 punoljetnih i poslovno sposobnih fizičkih osoba. Udruge poslodavaca mogu utemeljiti tri pravne osobe ili poslovno sposobne fizičke osobe. Udruga mora imati statut utemeljen na načelima demokratskog zastupanja i očitovanja volje članova.

Udruga i udruga više razine stječe pravnu osobnost danom upisa u registar udruga.

Poslodavci i njihove udruge ne smiju nadzirati utemeljenje i djelovanje sindikata, odnosno njihovih udruga više razine niti radi ostvarenja takvog nadzora smiju financirati ili na bilo koji drugi način podupirati sindikate, odnosno njihove udruge više razine.

Sindikati samostalno odlučuju o načinu njihova zastupanja kod poslodavaca. Oni koji imaju min. 5 zaposlenih kod određenog poslodavca mogu imenovati ili izabrati jednog ili više sindikalnih povjerenika. Sindikalni povjerenik je djelatnik koji je u radnom odnosu kod poslodavca. Sindikalni povjerenici imaju pravo kod poslodavca štititi i promicati prava i interese članova sindikata.

Poslodavci su dužni sindikalnim povjerenicima omogućiti pravodobno i djelotvorno ostvarenje gore navedenog prava i pristup svim podacima potrebnima za ostvarenje tog prava sindikata. Sindikalnom povjereniku nije moguće za vrijeme obavljanja dužnosti i 6 mjeseci nakon prestanka te dužnosti, a bez prethodnog odobrenja sindikata otkazati ugovor o radu ili ga na bilo koji drugi način stavit u nepovoljniji položaj u odnosu na njegove dotadašnje uvjete rada i u odnosu na ostale radnike.

Udruga prestaje djelovati ako tako odluči tijelo udruge, ako je od održavanja sjednice najvišeg tijela udruge proteklo dvostruko više vremena nego što je propisano statutom udruge da se sjednica mora održati i ako sud zabrani djelovanje udruge.

© 2026. Miroslav Šarić. Sva prava pridržana. Umnožavanje i distribucija bez dozvole autora su zabranjeni

Sindikati imaju pravo pozvati na štrajk i provesti ga u svrhu zaštite i promicanja gospodarskih i socijalnih interesa svojih članova te zbog neisplate plaće, dijela plaće, odnosno naknade plaće ako nisu isplaćeni do dana dospijeća. Štrajk se treba najavit poslodavcu protiv kojeg je usmjeren, a štrajk solidarnosti poslodavcu kod kojeg se taj štrajk organizira..čl. 205 Zakona o radu..

Štrajk ne smije započeti prije okončanja postupka mirenja koji iznosi 5 dana odnosno prije provođenja drugog postupka mirnog rješavanja spora o kojem su se stranke sporazumno razumjele.

Poslodavac odnosno udruga poslodavaca može zatražit od nadležnog suda da zabrani organiziranje i poduzimanje štrajka protivno odredbama zakona.

Sudska zabrana i nadležnost za zabranu štrajka propisani su čl. 217 – 220 Zakona o radu.

KNJIGOVODSTVO / POSLOVNE KNJIGE

Sindikati kao i ostale neprofitne organizacije obvezni su prve tri godine poslovanja vodit dvojno ili dvostavno knjigovodstvo, a po isteku prve 3 godine jednostavno knjigovodstvo ako im imovina i ukupni prihodi u prethodne 3 godine ne prelaze 30526,25 eura.

Poslovne knjige su dnevnik, glavna i pomoćne knjige (dvojno), odnosno knjiga primitaka i izdataka (KPI), knjiga blagajne, IRA i URA, popis dugotrajne imovine..

Mjesečno vođenje od 100,00 do 140,- eura.

VI POLITIČKE STRANKE

Političke stranke su pravne osobe koje politički djeluju u skladu sa ciljevima utvrđenim programom i statutom...(čl. 2 Zakona o političkim strankama). Djelovanje političkih stranaka je javno.

Za razliku od udruga političke stranke ne mogu osnivati svoje ustrojstvene oblike u državnim tijelima, tijelima lokalne i područne samouprave, trgovačkim društvima, ustanovama, oružanim snagama, policiji i dr. pravnim osobama.

Političku stranku mogu osnovati min. 100 punoljetnih i poslovno sposobnih državljana RH. Članom političke stranke može postati svaki punoljetni i poslovno sposobni državljanin RH. Političke stranke se upisuju u registar koji vodi Ministarstvo uprave. Danom upisa u registar politička stranka stječe status pravne osobe.

Temeljni zakon o političkim strankama je zastario, dok se cjelokupno financijsko poslovanje, nadzor i kaznene odredbe podređene su modernijem zakonodavstvu o financiranju političkih aktivnosti i propisima o neprofitnom računovodstvu.

© 2026. Miroslav Šarić. Sva prava pridržana. Umnožavanje i distribucija bez dozvole autora su zabranjeni

Iako tekst Zakona o financiranju političkih aktivnosti i dalje formalno navodi iznose u hrvatskim kunama (HRK), sukladno Zakonu o uvođenju eura svi se iznosi u praksi automatski preračunavaju prema fiksnom tečaju konverzije (1 EUR = 7,53450 HRK). Prilikom planiranja proračuna i primanja donacija, organizacije su dužne primjenjivati točne, preračunate iznose u eurima (navedene u tablici ispod), s obzirom na to da informacijski sustav Državnog izbornog povjerenstva (DIP) prima isključivo uplate i izvještaje u eurima.

Kategorija /Limit	Iznos u zakonu (HRK)	Točan iznos u EUR
Godišnja donacija jednog građana stranci	30000,-	3981,68
Godišnja donacija tvrtke	200000,-	26544,56
Max. Iznos godišnje članarine	15000,-	1990,84
Najniža prekršajna kazna za stranku	10000,-	1327,23
Najviša prekršajna kazna za stranku	100000,-	13272,28

Političke stranke ne smiju primat novac od strane države, stranih političkih stranaka, stranih pravnih osoba, javnih poduzeća i tvrtki u kojima država ili lokalna samouprava ima udio, udruga civilnog društva, sindikata i udruga poslodavaca i anonimnih darovatelja.

Političke stranke su neprofitne organizacije pa se cjelokupno financijsko poslovanje primjenjuje prema Zakonu o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, moraju predavati godišnja financijska izvješća i vodit poslovne knjige.

Državni zavod za reviziju redovito kontrolira poslovanje političkih stranaka.

POSLOVANJE STRANKE

01. Redovan rad: hladni pogon, režije, plaće zaposlenika stranke.
02. Izborna kampanja: za svake izbore stranka mora otvorit poseban namjenski bankovni račun

PREKRŠAJI

Teži prekršaji kažnjavaju se iznosom od 1327,00 do 13272,00 eura (nepodnošenje izvješća, primanje zabranjenih donacija i sl.)

Odgovorna osoba u stranci kažnjava se iznosom od 265,00 do 2654,00 eura.

© 2026. Miroslav Šarić. Sva prava pridržana. Umnožavanje i distribucija bez dozvole autora su zabranjeni

VII KOMORE

Komore se vode kao neprofitne organizacije ali nemaju jedinstven zakon, već svaka komora ima svoj poseban zakon. Komore su pravne osobe sa javnim ovlastima.

U Republici Hrvatskoj trenutno djeluje 24 – 28 aktivnih krovnih komora sa javnim ovlastima.

Komore se mogu podijeliti u 3 skupine prema modelu i strukama:

1. Gospodarsko-obrtničke komore (Teritorijalni divovi)

Ove dvije komore okupljaju najveći broj članova i imaju specifičan, razgranat teritorijalni ustroj.

Hrvatska gospodarska komora (HGK) – krovna organizacija za pravne osobe (tvrtke). Zapošljava stotine ljudi i ima mrežu županijskih komora u svim većim središtima.

Hrvatska obrtnička komora (HOK) – u svom sastavu ima **20 područnih (županijskih) obrtničkih komora** te čak **111 lokalnih udruženja obrtnika** po gradovima i općinama.

2. Tehnološke i inženjerske komore

Ova podskupina obuhvaća stručnjake iz sektora graditeljstva, prostornog uređenja i prirodnih resursa:

Hrvatska komora arhitekata (HKA)

- Hrvatska komora inženjera građevinarstva (HKIG)
- Hrvatska komora inženjera strojarstva (HKIS)
- Hrvatska komora inženjera elektrotehnike (HKIE)
- Hrvatska komora ovlaštenih inženjera geodezije (HKOIG)
- Hrvatska komora inženjera šumarstva i drvne tehnologije (HKIŠDT)

© 2026. Miroslav Šarić. Sva prava pridržana. Umnožavanje i distribucija bez dozvole autora su zabranjeni

3. Pravosudne i medicinsko-socijalne strukovne komore

Ovo su komore s izrazito jakim javnim ovlastima koje striktno kontroliraju tko smije, a tko ne smije obavljati praksu (izdavanje i oduzimanje licenci)

- **Pravosuđe:** Hrvatska odvjetnička komora (HOK-CBA), Hrvatska javnobilježnička komora.
- **Zdravstvo:** Hrvatska liječnička komora (HLK), Hrvatska komora dentalne medicine (HKDM), Hrvatska ljekarnička komora, Hrvatska komora medicinskih sestara (HKMS), Hrvatska komora primalja, Hrvatska komora fizioterapeuta, Hrvatska psihološka komora

Socijala i edukacija: Hrvatska komora socijalnih radnika, Hrvatska komora edukacijskih rehabilitatora (HKER), Hrvatska komora socijalnih pedagoga.

Financije i revizija: Hrvatska revizorska komora.

Iako su osnovane različitim zakonima sve komore pred zakonom imaju isti financijski tretman. Sve komore moraju bit upisane u registar neprofitnih organizacija (RNO) pri Ministarstvu financija, primjenjivati Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, predavati identične godišnje i polugodišnje financijske izvještaje za neprofitne organizacije.

Komore obavljaju poslove koje im je delegirala država te njihovi glavni prihodi imaju specifičan porezni status. Članarine i upisnine smatraju se prihodima od obavljanja javnih ovlasti pa komore na te prihode ne obračunavaju PDV jer se ne smatraju poduzetnicima koji djeluju na tržištu. Ako komora pruža komercijalne usluge za taj dio ulazi u sustav PDV i poreza na dobit po općim neprofitnim pravilima.

Sve komore imaju status pravne osobe sa javnim ovlastima što znači da provode upravne postupke i donose upravne akte. Protiv odluka bilo koje komore pokreće se upravni spor pred upravnim sudom RH. Država zadržava pravo nadzora nad zakonitošću rada i općih akata svake komore.

Za razliku od klasičnih neprofitnih organizacija gdje je članstvo dobrovoljno za komore vrijedi pravilo zakonskog automatizma što znači da osoba ili tvrtka koja želi obavljat licenciranu djelatnost mora bit član i plaćat članarinu.

© 2026. Miroslav Šarić. Sva prava pridržana. Umnožavanje i distribucija bez dozvole autora su zabranjeni

POSLOVNE KNJIGE

Sve komore obvezno vode dvostruko knjigovodstvo prema načelu nastanka događaja a ne po načelu blagajne. Svaka komora mora vodit slijedeće poslovne knjige:

- DNEVNIK – kronološka evidencija svih nastalih poslovnih događaja

- GLAVNA KNJIGA – sustavna evidencija svih promjena na imovini, obvezama, vlastitim izvorima, prihodima i rashodima

- POMOĆNE KNJIGE – knjiga nematerijalne i materijalne imovine, knjiga analitičke evidencije potraživanja i obveza i knjiga blagajne.

Komore unutar glavne knjige na kontima prihoda moraju razdvajati prihode po posebnim propisima iz sustava javnih ovlasti (članarine, upisnine i naknade za licence) koji su neoporezivi i prihode od gospodarske djelatnosti kako bi se moglo utvrdit podliježu li oporezivanju.

Trajno se čuvaju glavna knjiga, dnevnik i platne liste, a min. 11 godina fakture, izvodi, rješenja o članarinama i sl.

© 2026. Miroslav Šarić. Sva prava pridržana. Umnožavanje i distribucija bez dozvole autora su zabranjeni

ZAKLJUČAK

O neprofitnim organizacijama se vrlo malo ili nimalo govori, a vrlo su zanimljive. Zato sam odlučio napisati ovaj priručnik kako bih zainteresiranu javnost pobliže upoznao sa radom, ustrojstvom i obvezama neprofitnih organizacija. Poseban izazov bile su političke stranke zbog zastarjelih zakona pa sam se morao poslužit sa drugim izvorima informacija. Komora ima jako mnogo pa se nisam htio detaljnije bavit sa svakom komorom pojedinačno, već samo s onim stvarima koje su zajedničke za sve komore.

MIROSLAV ŠARIĆ
HR-29625162255
Elektronički potpisano
Electronically signed
22.10.2026.16:00:43
Skenirajte za više informacija-->
Scan for more information-->
CERTILIA

U Zagrebu, 22.10.2026.

Miroslav Šarić

© 2026. Miroslav Šarić. Sva prava pridržana. Umnožavanje i distribucija bez dozvole autora su zabranjeni